

1957 års taxeringsvärden och inkomsttaxeringen

av kammarrättsassessor E. Reuterswärd

Storleken av de utskylder en fastighetsägare har att erlægga till det allmänna bestämmes i viss mån av fastighetens taxeringsvärde. Främst gäller detta den kommunala fastighetsbeskattningen, där ett på grundval av fastighetens taxeringsvärde beräknat garantibelopp inräknas i den till kommunal inkomstskatt taxerade inkomsten.

Den statliga inkomsttaxeringen påverkas i fråga om en- och tvåfamiljsfastigheter samt bostadsrättsföreningars o. dyl. fastigheter därigenom att dessa fastigheters bruttointäkt beräknas efter en schablon till 3 procent av taxeringsvärdet. Även den statliga förmögenhetsskatten är beroende av fastighetens taxeringsvärde, eftersom fastighet vid förmögenhetsberäkningen skall upptagas till sitt taxeringsvärde.

Såsom av olika artiklar i denna tidskrift (sid. 232—250, 274—290, 386—398) framgår kan 1957 års allmänna fastighetstaxering beräknas komma att medföra en allmän uppgång av taxeringsvärdena på fastighet utom beträffande större hyreshus och liknande flerfamiljshus. Inom finansdepartementet har en utredning företagits om möjligheterna att undvika att denna uppgång medför en höjd inkomstbeskattning av fastighetsägarna. Utredningsresultatet föreligger nu i form av en stencilerad promemoria, som f. n. är under remissbehandling. Här nedan lämnas en redogörelse för promemorians huvudsakliga innehåll.

Den kommunala fastighetsbeskattningen.

Till en början må det erinras om att den kommunala fastighetsbeskattningen sedan år 1920 haft karaktären av en garantiskatt, som åt kommunerna garanterar ett visst skatteunderlag, härrörande från fastighet. Detta skatteunderlag bestämmes av det s. k. repartitionstalet, f. n. 4, innebärande att i fastighetsägarens taxerade inkomst alltid kommer att ingå ett belopp av 4 procent av fastighetens taxeringsvärde. Redan vid sin tillkomst var denna beskattningsform föremål för delade meningar och under sin fortvaro har den varit utsatt för ett flertal utredningar och diskussioner. Vid 1953 års riksdag bringades dessa diskussioner till ett slut genom att statsmakterna fattade ett principbeslut om fastighetsbeskattningens avveckling. Såsom ett första steg mot denna avveckling sänktes repartitionstalet från 5 till 4. Samtidigt vidtogs även en teknisk omarbetning av fastighetsskatten.

Denna omarbetning innebar i huvudsak, att fastighetsskatten, som tidigare debiterats och uppburits för sig, inarbetades i den kommunala inkomstbeskattningen såsom en del av denna. Detta sker på så sätt att underlaget för fastighetsbeskattningen, det s. k. garantibeloppet, lägges till fastighetsägarens i kommunen skattepliktiga inkomster. I dessa inkomster har då inräknats den verkliga inkomsten av fastigheten allenast i den mån sådan in-

komst överstiger ett belopp motsvarande 4 procent av fastighetens taxeringsvärde.

Till den del garantibeloppet inte motsvaras av verklig inkomst av fastigheten, som också eljest skulle ha beskattats, blir alltså den på garantibeloppet belöpande skatten en extra skattebörda för fastighetsägaren och brukar benämnas effektiv fastighetsskatt.

I vilken utsträckning effektiv fastighetsskatt förekommer är emellertid beroende av, inte bara den verkliga inkomsten av den förvärvskälla vari fastighet ingår, utan också av storleken av fastighetsägarens övriga inkomster och av hans allmänna avdrag liksom även av hans ortsavdrag och eventuella avdrag för nedsatt skatteförmåga. Fastighetsbeskattningens effektivitet kommer därför att variera inte bara fastighetsägarna emellan utan också för en och samma fastighetsägare mellan olika år. Det enda sättet att exakt utröna denna effektivitet är att göra en undersökning i det individuella fallet.

Gjorda undersökningar har visat, att man bland fastighetsägarna kan urskilja vissa grupper, inom vilka fastighetsbeskattningen har likartade verkningar. Dessa grupper kan anges på följande sätt:

1. Mindre och medelstora fastigheter, varå jordbruk eller jordbruk med skogsbruk bedrivs av på fastigheterna bosatt ägare: effektiv fastighetsskatt uppkommer i regel inte.

2. Mindre och medelstora för jordbruk eller jordbruk med skogsbruk nyttjade fastigheter, vilkas ägare inte är bosatta på fastigheterna eller i huvudsak ägnar sig åt annat än jordbruksdriften: effektiv fastighetsskatt uppkommer oftare än i grupp 1.

3. De största jordbruksegendomarna:

effektiv fastighetsskatt uppkommer jämförelsevis ofta.

4. Skogsfastigheter utan jordbruk: om skog årligen uttages motsvarande tillväxten uppkommer effektiv fastighetsskatt i allmänhet inte; om däremot skogsuttagen koncentreras till vissa år uppkommer effektiv fastighetsskatt under mellanliggande år.

5. Flerfamiljshus: effektiviteten kan i regel beräknas till c:a 65 procent; undantag: för hyresfastigheter som ingår i av inländsk försäkringsanstalt bedriven livförsäkringsrörelse uppkommer i regel ingen effektiv fastighetsskatt medan garantibeloppen för fastigheter, som tillhör nyare bostadsrättsföreningar o. dyl. i regel i sin helhet motsvaras av effektiv fastighetsskatt.

6. För en- och tvåfamiljsfastigheter samt sommarvillor, sportstugor o. dyl. blir fastighetsskatten i regel effektiv åtminstone till $\frac{1}{4}$; storleken av effektiviteten i övrigt är direkt beroende av storleken av de på fastigheten belöpande ränteutgifterna.

7. Fastigheter, som användes i rörelse: effektiv fastighetsskatt uppkommer jämförelsevis sällan.

Successiv arveckling av fastighetsbeskattningen.

Anledningen till att 1953 års riksdag, ehuru den uttalade sig för fastighetsbeskattningens avskaffande, likväl bara tog ett steg mot avskaffandet genom att sänka repartitionstalet var den, att gjorda undersökningar visat, att ett omedelbart avskaffande av fastighetsbeskattningen för många kommuner skulle framtvinga inte oväsentliga utdebiteringshöjningar, något som man ville undvika.

Sedan dess har fastighetsbeskattningens relativa betydelse minskat för kommunerna. Det fortgår ju en ständig ökning av inkomsterna och denna ökning avspeglar sig i en ökning av inkomstskatteunderlaget. Samtidigt är fastighetsskatteunderlaget mer konstant, åtminstone mellan de allmänna fastighetstaxeringarna. Vid 1952 års taxering (1951 års taxeringsvärden) utgjorde fastighetsskatteunderlaget i hela landet 12,5 procent av kommunernas totala skatteunderlag. Motsvarande procenttal för 1955 års taxering utgjorde 8,9 procent. Dessa båda tal är nu inte direkt jämförbara eftersom repartitionstalet mellan 1952 och 1955 sänkts från 5 till 4. Men en minskning av fastighetsskatteunderlagets andel i hela skatteunderlaget framkommer dock även om 1952 års skatteunderlag räknas om efter repartitionstalet 4. Nyssnämnda procenttal för 1952 års taxering skulle vid en sådan omräkning ha varit 10,3. En relativ minskning av fastighetsskatteunderlagets betydelse har därför skett, trots att 1952 års fastighetstaxering inneburit en höjning av taxeringsvärdena.

Dessa uppgifter avser det *totala* underlaget för fastighetsbeskattningen. Det *effektiva* underlaget är givetvis mindre ehuru det, som nämnts, inte låter sig annat än uppskattningsvis beräknas.

Vissa undersökningar har gjorts för att utröna den effektiva fastighetsskattens betydelse i olika kommuner. 1936 års allmänna skattekommitté (S. O. U. 1942: 34) gjorde provtaxeringar i ett stort antal församlingar. Därefter har 1950 års skattelagssakkunniga i den utredning (S. O. U. 1953: 8), som låg till grund för 1953 års lagstiftning på fastighetsbeskattningens område, närmare undersökt dennas verk-

ningar för vissa kommuner med större vattenkraftverk samt därjämte 24 församlingar på landet och städerna Norrtälje och Stockholm.

1950 års skattelagssakkunniga fann vid dessa undersökningar, att ett omedelbart avskaffande av fastighetsskatten för dessa 24 församlingar skulle ha medfört ett skattebortfall som motsvarade följande utdebiteringshöjningar:

Utdebiteringshöjning	Antal församlingar
< 50 öre	10
50— 59 „	2
60— 69 „	3
70— 79 „	1
80— 89 „	1
110—119 „	1
120—129 „	3
272 „	1
286 „	1
345 „	1

Bara kommun i Malmöhus län
Djurö kommun i Stockholms län

Motsvarande utdebiteringshöjningar i Norrtälje och Stockholm beräknades till 95 respektive 70 öre.

För kommuner med större vattenkraftverk åter beräknades i normala fall tämligen obetydliga utdebiteringshöjningar, under förutsättning att de i kommunal-skattelagen intagna reglerna om fördelning av inkomsten av kraftverk ändrades, så att de kommuner, där kraftverken är belägna, tillförsäkrades en större andel av kraftverkens rörelseinkomst än vad som för närvarande är fallet.

I den nu företagna utredningen har undersökningarna om fastighetsbeskattningens betydelse för kommunerna ansetts kunna begränsas till dels kraftverkskommunerna och dels de av de tidigare undersökta kommunerna, där fastighetsbeskattningens betydelse visat sig vara störst,

nämligen Bara kommun, Djurö kommun och Norrtälje stad. Undersökningarna av Bara och Norrtälje ha omfattat fullständiga provtaxeringar för att utröna effekten om vid 1956 års taxering a) fastighetsbeskattningen inte förekommit, b) repartitionstalet varit 3 och c) repartitionsstalet varit 2,5. I fallen b) och c) har därvid fastigheternas taxeringsvärden uppräknats till den nivå, vilken med ledning av fastighetsprövningsnämndernas anvisningar kan förutses vid 1957 års allmänna fastighetstaxering.

Beträffande vattenkraftverkskommunerna har motsvarande undersökningar gjorts men blott i fråga om kraftverksfastigheterna.

Undersökningarna av fastighetsbeskattningens betydelse för Djurö kommun har inte kunnat göras lika noggranna. Större delen av kommunens fastighetsbestånd utgöres nämligen av sommarnöjesfastigheter. Dessa fastigheter, vilka i regel äges av personer, som är bosatta i annan kommun, torde vid 1956 års taxering ha deklarerats på det för sådana fastigheter avsedda förenklade formuläret för särskild självdeklaration (form. nr 2b). Detta formulär är inte så detaljerat att fastighetsbeskattningens effektivitet kan utläsas. Beträffande Djurö kommun har undersökningen av fastighetsbeskattningens effektivitet därför måst grundas på mera osäkra förmodanden och uppskattningar.

Undersökningarna har visat att den effektiva fastighetsbeskattningen vid 1956 års taxering i Bara kommun motsvarade en utdebitering av 57—66 öre i kommunens olika församlingar. I Norrtälje motsvarar det skattebortfall som skulle ha uppstått, om fastighetsbeskattning inte fö-

rekommit år 1956, en utdebiteringshöjning av 60 öre.

Beträffande de s. k. sommarnöjeskommunerna har förhållandena i dessa hänseenden ändrats i ett betydelsefullt avseende sedan år 1952. Inkomsten av sportstugor o. dyl. beräknas numera i regel efter den för villor m. fl. fastigheter gällande schablonen, innebärande att bruttoinkomsten av fastigheten beräknas till 3 procent av taxeringsvärdet och att avdrag medges blott för räntor o. dyl. Medan tidigare underskott ofta uppkom på dessa fastigheter, främst kanske beroende på kostnaderna för reparations- och andra underhållsarbeten, medges numera inte avdrag för reparationskostnader o. dyl. Effektiviteten i fastighetsbeskattningen torde för detta slag av fastigheter ha sjunkit i inte obetydlig utsträckning.

1950 års skattelagssakkunniga beräknade fastighetsbeskattningens effektivitet för sommarnöjesfastigheterna till 80 procent. Vid 1956 års taxering var effektiviteten sannolikt betydligt lägre. Härför talar bl. a. det förhållandet att sommarnöjesfastigheterna i regel torde vara mindre belånade än egnahemsfastigheter. Så t. ex. uppgick vid 1956 års taxering avdragen för räntor o. dyl. för inom Norrtälje belägna, enskilda personer tillhöriga fastigheter, som redovisades på deklarationsformulär 6 b (d. v. s. främst egnahemsfastigheter) till 56,2 procent av garantibeloppen, medan motsvarande procenttal för i deklarationerna redovisade, utom staden belägna fastigheter av samma slag (d. v. s. främst norrtäljebornas sportstugor o. dyl.) var blott 32,7.

Även om man alltså kan våga en gissning att fastighetsbeskattningens betydelse för sommarnöjeskommunerna minskat,

torde man dock böra räkna med att denna skatteform är av väsentlig betydelse för dessa kommuners ekonomi.

Tre kraftverkskommuner har undersökts med avseende på betydelsen vid 1956 års taxering av den på kraftverken belöpande garantiskatten, nämligen Ådals-Liden, Ragunda och Hogdal. Ett bortfall av de på kraftverk belöpande effektiva fastighetskattekronorna hade i dessa kommuner betytt en utdebiteringshöjning av 3 kronor 46 öre, en krona 64 öre resp. 47 öre. Härvid är att märka, att en ändring av reglerna om fördelning av rörelseinkomst inte skulle ha medfört någon förbättring för Ådals-Lidens kommun, eftersom kraftverksrörelsen där utvisade underskott.

Med hänsyn till de utdebiteringshöjningar, som blir erforderliga vid ett bortfall av garantiskatteunderlaget föreslås i promemorian inte ett omedelbart avskaffande av fastighetsbeskattningen utan en fortsatt successiv avveckling.

En sådan avveckling kan ske på olika sätt. De alternativ som väl kunna komma i fråga torde vara antingen en fortsatt sänkning av repartitionstalet eller också ett omedelbart avskaffande av garantibeskattningen för fastighet, som är belägen i fastighetsägarens hemortskommun, men bibehållande av garantibeskattningen i övrigt.

Sistnämnda metod, som skulle lösa problemen med sommarnöjeskommunerna och kraftverken, torde dock komma att medföra allt för stora utdebiteringshöjningar. Ett bortfall av fastighetsbeskattningen betr. fastigheter som är belägna i fastighetsägarens hemortskommun kommer nämligen i de flesta kommuner att vara liktydigt med ett praktiskt taget to-

talt avskaffande av fastighetsbeskattningen. Såsom ovan visats skulle detta för Bara och Norrtälje medföra utdebiteringshöjningar om c:a 60 öre, vilket torde vara för mycket för att en sådan lösning skall kunna tillstyrkas.

I promemorian föreslås därför att den fortsatta avvecklingen av fastighetsbeskattningen skall ske genom en sänkning av repartitionstalet.

Storleken av repartitionstalet.

Vid avvägningen av repartitionstalet måste beaktas att avsikten är att 1957 års förhöjda taxeringsvärden inte skall medföra en ökning av garantibeloppen samt att, i den mån kommunernas finanser anses kunna tåla det, en verklig minskning i fastighetskatteunderlaget åstadkommes såsom ett ytterligare steg mot fastighetsbeskattningens avskaffande.

Den höjning av taxeringsvärdena som kan väntas vid 1957 års fastighetstaxering varierar givetvis mellan olika fastigheter och i olika delar av landet. Genomsnittligt torde dock följande tendens kunna anges såsom ett genomsnitt för hela riket:

1. jordbruksfastigheter: höjning med 50 procent;
2. skogsfastigheter: höjning med minst 50 procent;
3. en- och tvåfamiljsfastigheter, sportstugor o. dyl.: höjning med 33 procent;
4. hyresfastigheter och liknande flerfamiljshus med taxeringsvärde å minst 200.000 kronor: oförändrade värden;
5. övriga hyresfastigheter och liknande flerfamiljshus: höjning på högst 30 procent; samt
6. vattenkraftfastigheter: höjningar, som är ytterst svårberäknliga och som kommer att variera från fall till fall; i pro-

memorian har räknats med höjningar på 33 procent.

De repartitionstal, som kunna komma i fråga torde kunna anges med 3, 2,5 och 2. Repartitionstalet 3 kommer att tillgodose de fastigheter vilkas taxeringsvärden höjs med högst 33 procent. Det betyder att garantibeloppen för flertalet jordbruks- och skogsfastigheter trots repartitionstalets sänkning, kommer att öka. Ur synpunkten att sänkningen av repartitionstalet skall kompensera taxeringsvärdets höjning, är repartitionstalet 3 således för högt.

Om repartitionstalet däremot sättes till 2,5, kommer garantibeloppen inte att öka för fastigheter, vars taxeringsvärden höjs med 60 procent eller lägre. I promemorian beräknas att större höjningar än med 60 procent i huvudsak torde ifrågakomma blott för vissa skogsfastigheter, därvid dock torde böra beaktas, att fastighetsbeskattningen vid ett rationellt skött skogsbruk blott i mycket liten utsträckning är effektiv.

Skulle slutligen repartitionstalet sänkas till 2, torde säkerhet föreligga för att en minskning av garantibeloppen inträder för samtliga fastighetsägare utom i sådana undantagsfall, där höjning av taxeringsvärdet inte är beroende av höjningen av taxeringsvärdenas allmänna nivå.

En sänkning av repartitionstalet till 3 eller 2,5 torde i regel inte komma att nämnvärt påverka kommunernas utdebiteringsbehov. De gjorde undersökningarna beträffande Bara och Norrtälje visar att de erforderliga utdebiteringshöjningarna för att kompensera det skattebortfall som uppstår om repartitionstalet bestämmes till 2,5 blir c:a 15 öre i Bara och 24 öre i Norrtälje.

Den förhållandevis större utdebiteringshöjningen i Norrtälje beror på stadens bestånd av större hyreshus och liknande flerfamiljshus. Å ena sidan är fastighetsbeskattningen för sådana fastigheter i stor utsträckning effektiv och å andra sidan torde dessa fastigheters taxeringsvärden inte komma att höjas vid pågående fastighetstaxering. Sänkningen av repartitionstalet resulterar därför i fråga om sådana fastigheter i ett relativt stort skattebortfall.

För Djurö kommun och dess sommar- och nöjesfastigheter har, som nämnts, någon exakt beräkning inte kunnat göras. Den utdebiteringshöjning som behövs för att täcka skattebortfallet vid en sänkning av repartitionstalet till 2,5 har dock i promemorian beräknats till 30 öre.

Undersökningarna av kraftverkskommunerna Ådals-Liden, Ragunda och Hogdal har givit vid handen att om kraftverkens taxeringsvärden höjes med $\frac{1}{3}$ och repartitionstalet sänkes till 2,5 ett skattebortfall uppkommer som motsvarar en utdebitering av 45 öre i Ådals-Liden och 24 öre i Ragunda och Hogdal.

Med hänsyn till de utdebiteringshöjningar som i sommar- och kraftverkskommunerna blir följden av en ytterligare sänkning av repartitionstalet, har utredningen stannat vid att föreslå ett repartitionstal av 2,5. Detta repartitionstal skall enligt förslaget tillämpas första gången vid 1958 års inkomsttaxering.

Den statliga beskattningen av inkomst av egnahemsfastighet o. dyl.

Inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter, sommar- och nöjesfastigheter samt bostadsrättsföreningars m. fl. fastigheter beräknas som bekant i regel efter en schablon,

enligt vilken bruttoinkomsten upptages till 3 procent av taxeringsvärdet samt avdrag medges blott för räntor och tomträttsavgäld eller liknande avgäld. En höjning av taxeringsvärdet för sådan fastighet kommer därför att medföra en ökad inkomstbeskattning av fastighetsägaren.

Den teoretiska bakgrunden till den schablonmässiga inkomstberäkningen är den, att räntan på fastighetsägarens egna i fastigheten nedlagda kapital ansetts skola beskattas. Denna beskattning tillgår sålunda, att såsom bruttoinkomst upptages skälig ränta på hela fastighetskapitalet och avdrag medges för utbetalda räntor på det lånade kapitalet. Den räntefot enligt vilken bruttoräntan beräknas bör därför ansluta sig till det allmänna ränteläget. Procenttalet 3 fastställdes för en- och tvåfamiljsfastigheterna år 1953 under hänsynstagande till då rådande ränteläge. Såsom fastighetskapital har tagits fastighetens taxeringsvärde.

En höjning av en- och tvåfamiljsfastigheternas taxeringsvärden med genomsnittligt 33 procent väntas nu. Om man vill neutralisera verkningarna på inkomsttaxeringen av denna höjning står flera möjligheter till buds.

Närmast till hands ligger då kanske att sänka procenttalet för beräkning av bruttoinkomsten eller att undanta viss del av taxeringsvärdet vid inkomstberäkningen. Ingentida lösningen torde dock låta förena sig med den teoretiska motiveringen för den schablonmässiga inkomstberäkningen. Ränteutvecklingen sedan 1953 torde nämligen inte kunna återopas till stöd för en sänkning av räntefoten vid beräkningen av räntan på fastighetskapitalet. Ej heller torde de nya taxeringsvärdena komma att överstiga fastigheternas verkliga värde.

I promemorian föreslås i stället en annan utväg för att bereda egnahemsägarna kompensation för de höjda taxeringsvärdena. Det föreslås att vid beräkningen av inkomst av egnahemsfastighet (även tvåfamiljsfastighet) ett extra avdrag, "sparavdrag" å för helt år räknat 400 kronor medges.

I promemorian konstateras att sparandet i viss utsträckning erhåller skattemässigt stöd, t. ex. genom avdraget å 200 kronor (för makar) vid beräkning av inkomst av kapital samt försäkringsavdraget. Egnahemssparandet däremot synes i förhållande till andra sparformer missgynnat i dessa hänseenden. 1950 års skattelagssakkunniga föreslog häromåret (S.O. U. 1954: 18) ett bottenavdrag från inkomst av annan fastighet med 200 kronor. Detta förslag ingick som ett led i olika åtgärder för att förenkla skattelagstiftningen och åstadkomma bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt. Förslaget har i vad det avsåg annan fastighet inte föranlett någon lagstiftning.

En höjning av egnahemsägarnas skattebörd torde emellertid ofta komma att innebära en stor påfrestning för egnahemsägaren. Denne råder i allmänhet inte själv över storleken av sparandet, d. v. s. amorteringarna. Egnahemsägaren torde nämligen i dessa hänseenden vara bunden av kreditgivarnas önskemål och krav. På egnahemsägaren vilar därför ofta en amorteringsskyldighet, som visserligen är av karaktär att öka hans nettoförmögenhet men som likväl sätter hans likviditet på hårda prov och i viss mån reducerar hans skatteförmåga. Dessa omständigheter torde göra sig alldeles särskilt gällande under tider då kreditmöjligheterna genom statliga åtgärder begränsats.

Vid avvägningen av det föreslagna avdragsbeloppet (400 kronor) har eftersträvat att ge ägare av egnahemsfastighet av genomsnittlig storlek och standard full kompensation för taxeringsvärdets uppgång. En sådan egnahemsfastighet har ansetts f. n. ha ett taxeringsvärde ej överstigande 40.000 kronor.

Det föreslagna avdraget har till syfte allenast att uppmuntra egnahemssparandet. Avdraget föreslås därför ifrågakomma blott beträffande fastighet som verkligen utnyttjas av fastighetsägaren som helårsbostad. Undantagna är i princip inte blott sommarvillor, sportstugor eller jaktstugor utan även uthyrda egnahemsfastigheter. Beskattningsreglerna för uthyrda egnahemsfastigheter är så gynnsamma att några extra skattelättnader knappast bör ifrågakomma.

För att åstadkomma denna inskränkning i rätten till sparavdrag anges, att avdragsrätt föreligger beträffande varje skattskyldig blott ifråga om en fastighet samt att denna skall vara belägen i den skattskyldiges hemortskommun och inte får vara helt eller till väsentligaste delen uthyrd. Kravet på att fastigheten inte är till väsentligaste delen uthyrd torde få anses uppfyllt så snart fastighetsägaren i fastigheten har sitt egentliga hem, även om den av honom disponerade delen av fastigheten värdemässigt betydligt understiger fastighetens övriga delar.

Begränsningen till *en* fastighet och kravet på att fastigheten skall vara belägen i hemortskommunen har tillkommit för att utan allt för komplicerade bestämmelser såvitt möjligt förhindra att sparavdrag medges för fastigheter av sportstugekaraktär. Sådana fastigheter är i allmänhet belägna i annan kommun än fastighetsägarens hemortskommun. I de fall en

skattskyldig i sin hemortskommun inte äger någon en- eller tvåfamiljsfastighet i egentlig mening men väl en sommarvilla, sportstuga e. d., kommer med de föreslagna bestämmelserna sparavdrag att medges. Detta avsteg från den föreslagna principen får ses mot bakgrunden av att bestämmelserna bör vara så enkla och lättillämpade som möjligt. Om kravet på att fastigheten skall vara egnahemsfastighet i inskränkt mening skall utskrivras direkt i lagtexten kompliceras deklara- och kontrollförfarandet, något som bör undvikas.

Det föreslås att blott ett avdrag skall kunna medges för äkta makar tillsammans samt att juridisk person (även dödsbo) skall vara utesluten från rätt till avdrag. Begränsningen av avdragsrätten till att avse allenast fysisk person är hämtad från de bestämmelser som gäller beträffande motsvarande avdrag vid beräkning av inkomst av kapital.

I motsats till vad som gäller i fråga om sistnämnda avdrag föreslås däremot att egnahemsägarens sparavdrag skall medges även om fastigheten lämnar underskott. En sådan utvidgning av avdragsbestämmelserna har ansetts nödvändig för att inte ett stort antal egnahemsägare och framförallt de nyblivna egnahemsägarna skulle uteslutas från rätten till avdrag.

Sparavdraget för egnahemsägare föreslås skola medges första gången vid 1958 års taxering.

”Sparavdraget” vid beräkning av inkomst av kapital.

Ovan har nämnts att vid beräkning av inkomst av kapital (för första gången vid 1957 års taxering) ett extra avdrag med-

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Gemensam förvärvskälla?

Besvär av Halmstads Slakteriförening u. p. a. angående inkomsttaxering år 1948. — Föreningen, som uppgivit inkomst av rörelse, avseende såväl slakteri och charkuterifabrik som hotell, samt vid taxeringen för kommunal inkomstskatt tillgodofört sig s. k. procentavdrag överstigande inkomsten, ansågs vid sagda taxering icke äga rätt att från inkomsten av slakteri m. m. tillgodogöra sig den del av det på hotellrörelsen belöpande procentavdraget, som översteg inkomsten av sistnämnda rörelse. Skilda förvärvskällor ansågs m. a. o. föreligga, ehuru föreningen hävdade att hotellet anskaffats för att skaffa medlemmarna ett eget hem "ett bön-

dernas hus", där de kunde ha sina sammanträden och dit föreningen kunde leverera sina varor. RR: ej ändring. (RR:s utslag den 16/3 1956.)

Samlingslokal åt personal i jordbruket.

Besvär av godsägaren R. angående inkomsttaxering år 1950. — R. hade i en byggnad på sin jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 323.500 kr låtit inreda en fritidslokal för sin personal. Anordningarna, som bl. a. innefattade ping-pongspel, hade uppskattats mycket av gårdens anställda, som vintertid besökte lokalen flera gånger i veckan. Vidare hade lantarbetareförbundets avdelning i orten fått ha sina sammanträden där. R. yrkade av-

ges å 200 kronor för äkta makar gemensamt och å 100 kronor för annan skattskyldig. Detta avdrag tillkom genom beslut år 1955 och har motiverats främst med strävandena att förenkla deklarations- och taxeringsförfarandet. Men avdragets sparfrämjande effekt åberopades även i förarbetena.

I promemorian föreslås att det extra avdraget vid beräkning av inkomst av kapital bringas i nivå med det föreslagna sparavdraget för egnahemsägarna och så-

ledes fördubblas från och med 1958 års taxering.

Promemorian föreslår alltså olika åtgärder för att vid inkomsttaxeringen neutralisera verkningarna av höjningen av taxeringsvärdena. Såsom inledningsvis anmärkts påverkas även förmögenhetstaxeringen av denna höjning. Åtgärder för att uppnå viss lindring i förmögenhetsbeskattningen torde komma att föreslås i annat sammanhang.